Kezdetben vésnökök és fémművesek, ötvösök készítették a betűk metszését, majd betűmetszők végezték ezt a művészi igényű munkát, rendkívül kemény fémből egyéni rajzú betűket vésve. Ez a patrica, amely alapján kemény fémötvözetű betűnegatívot, azaz matricát készítettek. Míg a patrica egyedi darab volt, addig a matricából több is készülhetett. A korlátlan számú ólombetű öntése a matrica segítségével történt. A matricát vaspofák közé állították, amelyet a kívánt betűszélességnek megfelelően beszabályoztak. Ennek következtében üres tér képződött fölötte, amelynek magassága az öntendő ólombetű magasságának felelt meg. Ebbe az üres térbe felülről forró, folyékony betűfémet öntöttek, majd kihűlése után a készüléket szétszedték, a kieső kész – ismét tükörfordított – ólombetűről a túlöntést letörték, a szálkáktól megtisztították. Ez a kész betű bármikor, bármilyen mennyiségben, mindig ugyanolyan alakban, szélességben és magasságban utánönthető volt. Ha esetleg a rézmatrica az idők folyamán elkopott vagy megsérült, a bélyegzővasról újabb leütést készítettek, ezúton az első matricával teljesen megegyező új matricát kaptak. Ezzel az eljárással sikerült a betűk teljes egyenletességét és azonosságát biztosítani.

Nem volt könnyű megtalálni a kencéből, gyantából és lámpakoromból álló nyomdafesték keverékének helyes arányait sem.

Öntöttvasból készült szerszám, melynek oldalai egymással derékszöget zárnak be. Két oldalról nyitott, zárt oldalai közül az egyik állítható és ékekkel rögzíthető. Így állítható be a kívánt sorszélesség. Ebbe a szerszámba szedték ki egymás után a betűket a kéziszedők, és így alakult ki a szedett szöveg.

Újítás volt az is, hogy a festéket már nem ecsettel hordták fel a nyomóformára, hanem birkabőrből készült és lószőrrel töltött labdaccsal, amely egyenletesen adagolta a festéket.

A mozgatható betűket valamikor a 11. század közepén ugyan Kínában találta fel egy Pi Seng nevű ember, de az ő betűmintája agyagból készült, ami nem túl tartós. A koreaiak jóval Gutenberg előtt már fémből készült betűmintákat használtak, a 15. század elején a koreai kormány egy öntödét is fenntartott nyomóelemek gyártására. A mozgatható betűmintával történő nyomtatás Kínában mégsem vált általánossá egészen addig, amíg a Nyugattól át nem vették a korszerű könyvnyomtatás műveleteit.

Gutenberg jelentősége tehát nem abban rejlik, hogy a fémből készült mozgatható betűmintákat használta, hanem abban, hogy a modern könyvnyomtatáshoz szükséges négy alapvető összetevőt: a mozgatható betűmintát, a nyomógépet, a megfelelő nyomdafestéket és a papírt egy gyártási folyamatban tudta összehangolni. Ezek közül a papír volt az egyetlen, amit készen kapott (lásd Cai Lun).

Gutenberg a nyomtatás alkotóelemeinek összekapcsolásával így a gyártásnak egy hatékony rendszerét alakította ki, ezáltal a könyvnyomtatás tömegtermelési folyamattá vált. Egy nyomtatott könyv hatása ugyanis nem különbözik egy kézzel írott társától. A könyvnyomtatás fölénye a tömegtermelésben van, és Gutenberg találmányának fontossága ebben mutatkozik meg.

***Vasárnapi* ÜZENET -** a Nagyvárad-Olaszi református gyülekezet istentiszteleti melléklete. Megjelenik minden vasárnap és ünnepnap. **Alapította** Veres-Kovács Attila lp. **Felelős szerkesztők**: Dénes István Lukács lp. és Nacsádiné Csuka Melinda lp. **Tördelőszerkesztő:** Jakó Sándor **Munkatárs:** Schönberg Éva. **Szerkesztőség:** 410042-Oradea/Nagyvárad, Libertatii/ Ezredévi emléktér 40.szám **Dénes István Lukács** lp. **Mobil**: *0745 374 441*; **Nacsádiné Csuka Melinda** lp. **Mobil**: *0771 319 238;* **Lelkészi hivatal:** *0259 416 357*; **E-mail:** *nagyvaradolaszi@gmail.com*

Vasárnapi ÜZENET

XIX. ÉVF. 9. (911.) SZ.
2019. február 24.

A NAGYVÁRAD-OLASZI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ISTENTISZTELETI MELLÉKLETE

564 évvel ezelőtt, 1455. február 23-án Johannes Gutenberg (1400-1468) német ötvösmester, feltaláló nyomtatni kezdi az emberiség első nyomtatott könyvét, a Bibliát.

Ő a mozgatható betűelemekkel való könyvnyomtatás, a betűfém, a kézi öntőkészülék, a nyomdafesték, a szedősorjázó vagy más néven szedővas *(winkel)*, a kézisajtó és a festékező labdacs európai feltalálója.

Az előre fából kifaragott, vagy öntött kész oldalak nyomtatása már szokásban volt. Először a fatáblákra vésték az egész szedéstükröt. A folyamatnak azonban volt egy nagy hátránya, mivel minden egyes könyvhöz teljesen új fametszeteket vagy nyomódúcokat kellett készíteni, nemigen lehetett vele sokféle könyvet előállítani. Gutenberg a kevesebb vésésigény végett, a fatáblákat felfűrészelte különálló betűkre. Ezek a betűk nem simultak szépen egymáshoz, nem álltak egyenes vonalban. Nem lehetett velük jó minőségű nyomatot létrehozni. Ekkor gondolt arra, hogy fémből próbál betűket csinálni.

Először acélból mindegyik betűből egy-egy példányt vésett ki. Ez volt az ún. patrica vagy bélyegző, amelyet azután egy valamivel lágyabb réz vagy bronz darabba ütött. Így keletkezett a negatív – azaz mélyedést és nem domborulatot felmutató – betűképet tartalmazó matrica. A matricát használta az öntőkészüléknél, a végső betű elkészítéséhez.

Hosszú kísérletezés után találta meg Gutenberg a megfelelő ötvözetet, melynek összetétele nagyrészt ólom, és bizonyos arányú antimon és ón.

A kézisajtó korában a betűk sokszorosításának Johannes Gutenberg által kifejlesztett eljárása érvényesült. A könyvnyomtatás alapanyaga a *patrica* és a *matrica* alapján öntés útján sokszorosított ólombetű volt. Az apró ólombetűket szétválogatva tartották betű és írásjelfajtánként.

(folytatás a hátoldalon)

ISTENTISZTELETEK

Délelőtt 10 órakor:

Bibliaolvasás: János 9, 1-12 versei

Alapige: *János 9, 7 verse*

„Menj el, mosakodjál meg a Siloám tavában, ami azt jelenti: Küldött. Elméne azért és megmosakodék, és megjöve látva."

Az Ige üzenete: A Szentírásban nagyon sok szó esik a vakságról. „Az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet." (1 Sám 16,7) A lelki vakság tönkreteszi az életet, sokkal inkább, mint a testi. És a tönkretett élet folytatása a tönkretett örökkévalóság. Annak a történetbeli vak embernek a számára egy egész világ változott meg, pedig valójában a világ maradt olyan, amilyen volt, csak ő változott meg a világhoz való viszonyulásában: amit eddig nem látott, azt most látja. Ez történik ma is akkor, amikor Krisztus megszólít, megérint, meggyógyít, megment, üdvözít valakit! Ha valamit kérek Istentől, az első kérésem ez legyen: Uram, hogy lássak! Belássak, másként lássak és messzebb lássak!

Könyörgés: *„Adjad, hogy lássuk a világosságot, Te szent igédet, az egy igazságot: a Krisztus Jézust: örök vigasságot és boldogságot!" Ámen!*

Igét hirdet: *Nacsádiné Csuka Melinda* lelkipásztor

Énekeljük: 446/1; 168/1-4 [énektanulás]; 25/1; 310/1-4; 353/10

MRÉ 168. Urunk Jézus, fordulj hozzánk - Az ének első három versének szövegét a hagyomány II. Vilmos szász-weimari hercegnek (1598-1662) tulajdonítja. A szentháromság dicséretét tartalmazó negyedik verset Gothában ismeretlen szerző fűzte hozzá. Tartalmát illetően az istentisztelet elejének liturgiájához tartozik; Krisztus jelenlétéért, a Szentlélek áldásáért, igazságra vezérlő világosságáért könyörög, háládatos és tiszta szívet, Krisztusnak értelmes hit által való megismerését, Pál apostol fogalmazása szerint „egészséges tudományért" (2 Tim. 1, 13; 4, 3) kér a gyülekezet számára, addig is, míg mindnyájan eljutunk az Úr színe elé és nem tükör által, hanem színről-színre (1 Kor. 13, 12) látjuk meg Őt.

Délután 5 órakor:

Alapige: ***Apostolok Cselekedetei 16,9-15 versei***

Az Ige üzenete: Pál apostollal második missziói útja alkalmával egy váratlan dolog történt. Kis-Ázsiában járt és látogatta az általa alapított gyülekezeteket. Határozott emberi elképzelése volt hova megy, mit fog tenni, de Isten megváltoztatta azt. Így kezdődött az európai misszió, melynek következményeként először egy Lídia nevezetű bíborárus asszony tér meg. Isten azóta is vezet bennünket, hogy a magunk missziós útján eljusson az evangélium sokakhoz. Engedjünk Isten útmutatásainak, hogy bennünket is felhasználhasson az üdvtervében.

Könyörgés: *Urunk! Köszönjük, hogy a Te kegyelmed kiterjed az egész világra és nem szabhat határt semmi a Te szeretetednek. Köszönjük, hogy a Te megváltó erőd eljutott hozzánk, de segíts, hogy ezt tudjuk tovább adni. Add Urunk, hogy a mi személyes életünk legyen bizonyságtétel, mely másokat is Tehozzád vezet! Ámen!*

Igét hirdet: *Dénes István Lukács* lelkipásztor

Énekeljük: 168/1; 430/1-3; 419/1-5; 90/1

HIRDETÉSEK

◙ - Március 1-én, jövő pénteken 18 órától a Nagyvárad-Olaszi római katolikus templomban (Barátok temploma) tartjuk a Keresztény Nők Világimanapját. Az idei imanap témája: „Jöjjetek, mert már minden kész!" (Lukács 14, 17). Jöjjünk imádkozzunk gyülekezeti közösségben azt keresve, ami minket összeköt és nem azt, ami elválaszt. Hívunk és várunk erre az alkalomra minden elcsendesedni vágyó, közösséget óhajtó testvért!

◙ - **Gyülekezeti alkalmaink:** bibliaóra csütörtökön 16 órától, kóruspróba 17 órától, pénteken az I. és II. éves kátéoktatás 16 és 17 órától, a pénteki ifjúsági bibliaórát az imaheti készülődésre való tekintettel a vasárnap délutáni istentisztelet után tartjuk. Várjuk a fiatalokat!

◙ - Március 3. Bibliavasárnap, ezért a ránk következő vasárnap perselypénzét minden gyülekezet az iratmisszióra fordítja.

◙ - Gyülekezetünk az imahetet Böjtfő nagyhetében tartja március 4.-vel kezdődőleg. Vendégeink lesznek: nt. *Eduard Fisher* Nagyvárad-Olaszi görög katolikus lelkész; nt. *Mátyás Attila* evangélikus lelkész-esperes; ft. *Szabó Ervin* Nagyvárad-Olaszi római katolikus lelkész; nt. *Futó Ferenc* lelkipásztor Érolaszióból; nt. *Bogdán Szabolcs* lelkipásztor Krasznáról; nt. *Balla Sándor* lelkipásztor Élesdről; vasárnap pedig nt. *Kocsis Attila* debreceni lelkipásztor zárja.

◙ - Az idén is felajánlhatjuk ***jövedelmi adónk 2%-át*** egyházunk javára. A **230-as űrlapot** a templomban a kijáratnál és a lelkipásztori hivatalban igényelhetik, majd kitöltés után juttassuk vissza a lelkészi hivatalba.

◙ - Egyházközségi Közgyűlésünk határozata alapján, 2019-ben az egyházfenntartói adomány összege: ***10 lej/fő/hó,*** azaz ***120 lej/fő/év***. Felhívjuk kedves gyülekezeti tagjaink figyelmét, hogy adományaikat **több részletben** (több nyugtára) **is befizethetik!** Lehetőség van arra is, hogy banki átutalással rendezzük támogatásunkat a következő számlaszámra:

RO56OTPV220000253478RO01-OTP BANK.

Számlatulajdonos: ***Parohia Reformata Oradea Olosig***.

Az utalványon tüntessük fel: ***Ctr. – 2019 – Efj***.

A jókedvű adakozót szereti és megáldja az Isten! Köszönjük szépen!

◙ - Isten éltesse mindazokat, akik az elmúlt héten ünnepelték születés – és névnapjukat! Tartsa meg az Úr a *Bernadett, Zsuzsanna, Aladár, Eleonóra és Mátyás* nevű testvéreinket!

HALLGASSUK A REFORMÁTUS ADÁSOKAT
a MÁRIA Rádió hullámhosszán, FM 102,2

péntek este 8, vasámap reggel 7-kor, kedd hajnal fél 5-kor a Partiumban és Erdélyben,

Szerkesztő munkatársak: **Nacsádiné Csuka Melinda, Köteles László, Visky István**

Akinek a DIGI társaság által üzemeltetett vonalas telefonja van, a **031-5040404**-es telefonszámot tárcsázva, éjjel-nappal ingyen hallgathatja a Mária Rádió műsorát.

